

MAAILMA TURISM 2010

Maailma Turismiorganisatsiooni (UNWTO) esialgsetel andmetel oli 2010.a. ööbimisega välisreiside arv kogu maailmas 935 miljonit. See on 6,7% ehk 58 miljoni võrra rohkem kui 2009.a. ja 2,5% ehk 22 miljoni võrra rohkem kui seni rekordilisel 2008.a. Esialgsetel andmetel on 2010.a. tulemused kriisieelse 2008.a. näitajatest paremad kõigis maailma piirkondades, v.a. Euroopas. Lääne-Euroopa on ainuke Euroopa regioon, kus 2010.a. saabunud turistide arv eeldatavalt isegi ületas veidi kriisieelse 2008.a. taset. Kõigis ülejäänud Euroopa regioonides jäid 2010.a. tulemused eeldatavalt allapoole 2008.a. taset: eriti märkimisväärselt seejuures Põhja-Euroopas ning Kesk- ja Ida-Euroopas.

2010.a. kasvas reisimine kõigisse maailmajagudesse. Maailma regioonide võrdluses oli suurim kasv Lähis-Idas (+14%) ning Aasia ja Vaikse ookeani regioonis (+13%). **Kõige tagasihoidlikumaid tulemusi näitas Euroopa (+3%),** kuna mitmeid Euroopa riike mõjutab endiselt majanduskriis, samuti oli mõningane mõju aprillis vulkaanituha tõttu suletud lennuliiklusel. Euroopa regioonide lõikes kasvas kõige rohkem reisimine Lääne-Euroopasse (+5% võrreldes 2009.a.). Suhteliselt head tulemused olid ka Lõuna-Euroopa sihtkohtadel (+2%). Kesk- ja Ida-Euroopasse reisimine kasvas 2009. aastaga võrreldes 4%, kuid siin tuleb arvestada, et 2009.a. olid Kesk- ja Ida-Euroopa tulemused Euroopa regioonidest kõige nõrgemad (langus 10% võrreldes 2008.a.). Põhja-Euroopa oli ainuke Euroopa regioon, kus 2010.a. turistide arv ei kasvanud, vaid isegi vähenes veidi (-0,1% võrreldes 2009.a.). Tulenevalt tööpuuduse jätkuvalt kõrgest tasemest on tarbijate hinnatundlikkus 2010.a. endiselt kõrge ja nad otsivad odavaid pakkumisi. Seetõttu on tulude kasv olnud mõnevõrra väiksem kui reiside arvu kasv.

2011.aastaks prognoosib Maailma Turismiorganisatsioon maailma turismis 4-5% kasvu. Seega on kasv veidi väiksem kui 2010.a., kuid veidi suurem, kui on olnud pikaajaline keskmine kasvutrend (4%). Euroopale prognoositakse 2-4% kasvu.

EESTI TURISM 2010

SISSETULEV TURISM

Nii 2008., 2009. kui ka 2010.a. olid Eesti tulemused Euroopa turismiga võrreldes paremad. **2010.a. ööbis Eesti majutusettevõtetes 1,56 miljonit välituristi¹. Nende arv kasvas 13% ehk 183 412 võrra võrreldes 2009.a. Nende poolt veedetud ööde arv oli samal perioodil 3,2 miljonit (+17%). Tegemist on kõigi aegade rekordiga** (joonis 1).

Kuna ööbimiste arv kasvas rohkem kui majutatute arv, oli majutusettevõtetes viibimise keskmine kestus varasemaga võrreldes veidi pikem. Välituristide ööbimised puhkusereisidel kasvasid 21%, tööreisidel 12% ja muudel reisidel (sh. ravireisidel) 8%. Absoluutarvudes kasvasid kõige rohkem puhkusereisid (mis moodustavad reisidest suurima osa – umbes 2/3). Nii puhkuse-, töö- kui ka muudel eesmärkidel tehtud reisid olid keskmiselt mõnevõrra pikemad kui 2009.a.

Kui vaadata Eesti tulemusi kuude kaupa (joonis 10), ilmneb, et jaanuaris ja detsembris ning juulis-augustis ületas välituristide ööbimiste arv tunduvalt kõigi eelmiste aastate tulemusi, kuid ülejäänud kuudel oli tegemist pigem taastumisega kriisieelsele tasemele (kuigi kasv oli kõigil kuudel märkimisväärne).

¹ Lisaks 1,56 miljonile majutusettevõtetes ööbinud välituristile ööbis tasuta majutuses (näiteks sugulaste või tuttavate juures, oma korteris või suvilas) ligi 0,56 miljonit välituristi. **Eestis ööbinud välituristide koguarv oli 2010.aastal seega 2,12 miljonit (kasv võrreldes 2009.aastaga 12%).** Ka selle näitaja puhul on tegemist kõigi aegade rekordiga.

Riikide kaupa tulemusi jälgides (joonised 2 ja 3) ilmneb, et 2010.a. saavutatud kasv tulenes eelkõige kahe suurema sihtturu – Soome ja Venemaa – turistide ööbimiste märkimisväärsest kasvust. Absoluutarvudes näitas suurimat kasvu **Soome**, mille turistide ja ööbimiste arv kasvasid nii palju, et jõudsid tagasi seni rekordilise 2004.a. tasemeni (1,66 miljonit veedetud ööd). Majutusettevõtetes ööbinud soomlaste arv kasvas 11% ja nende poolt veedetud ööde arv 17,5%. Valdavalt lisandus nende ööbimisi Tallinnas (+23% võrreldes 2009.a.), kus nende arv ületas tunduvalt kõigi aegade rekordilist taset (joonis 4). Tallinnas kasvas tunduvalt nende viibimise kestus: majutatud turistide arv kasvas 11%, kuid nende veedetud ööde arv koguni 23%. Seega nende keskmine viibimise kestus Tallinna majutusettevõtetes kasvas 1,57 ööni (eelneval kahel aastal oli see 1,43 ööd). Nende ööbimisi lisandus tunduvalt ka Pärnus ja Pärnumaal ning Lääne, Saare, Lääne-Viru ja Ida-Viru maakonnas, samas jätkus pikaajaline langustrend Harjumaal (kuuendat aastat järjest). Nii absoluutarvudes kui ka protsentuaalselt kasvasid soomlaste ööbimised spaades ja sanatooriumides mõnevõrra rohkem (+22%) kui muudes majutusettevõtetes (+14%). Turism Soomest on kasvanud mitmete tegurite koosmõjul – riigi, omavalitsuste ja eraettevõtete turundustegevus, soodsad pakkumised, uute turismivõimaluste pakkumine, aga ka soomlaste välisreiside üldine kasvutrend.

Venemaa turistide ja ööbimiste 2010.a. näitajate puhul on tegemist kõigi aegade rekordiga (joonis 2). 2010.a. ööbis majutusettevõtetes 141 964 Venemaa turisti ehk 51% rohkem kui 2009.a. Nende veedetud ööde arv (330 276) kasvas 49%. Seejuures oli Venemaa üks väga väheseid riike, kust pärit turistide arv kasvas Eestis ka 2009.a. Nende arv kasvas tunduvalt 2010.a. kõigil kuudel. Lisaks juulile ja augustile toimus kiire kasv talvehooajal – eriti novembris ja veebruaris. Aastavahetusreiside kuudel jaanuaris ja detsembris kasvas majutatud turistide arv 41% – seega oli kasv märkimisväärne, kuid samas veidi aeglasem kui aasta jooksul keskmiselt. Absoluutarvudes suurim kasv oli Tallinnas, kuid ka paljudes teistes regioonides oli tugev kasv (joonis 5). Venemaa turistide ööbimised kasvasid märkimisväärselt nii spaades ja sanatooriumides (+79%) kui ka muudes majutusettevõtetes (+38%). Vene turistid veetsid 2010.a. spaades ja sanatooriumides 33% oma ööbimistest Eestis (2009.a. oli spaade osatähtsus majutuskohana 27,5%). Venemaa turistide arvu kiire kasvu põhjustena võib näha Eesti turismivõimaluste aktiivset tutvustamist Venemaal era- ja avaliku sektori poolt, Eesti kui aastavahetuse sihtkoha populaarsuse jätkuvat kasvu, *tax-free* ostude piirmäära alandamist alates 2010.aasta algusest, mitmeid uusi transpordiühendusi Peterburist. Väga oluliseks teguriks on kindlasti nende välisreiside üldine tugev kasvutrend: nende reisirid kasvasid tunduvalt peaaegu kõigis Euroopa riikides. Lätis kasvas nende arv isegi rohkem kui Eestis, Leedus veidi vähem kui Eestis. Lätis kasvas majutatud Venemaa turistide arv 65% ja nende ööbimiste arv 63%. Leedus kasvas majutatud Venemaa turistide arv 35% ja nende ööbimiste arv 44%. Soomes kasvas Venemaa turistide arv 11,6% ja nende ööbimiste arv 8%.

Ka suurem osa teisi Eesti peamisi sihtturge näitas 2010.a. kasvu (joonised 2 ja 3). **Erinevalt Soomest ja Venemaast oli paljude riikide puhul aga tegemist vaid mõningase taastumisega võrreldes 2009.a. tugevalt langenud näitajatega.** Erandiks on siin **Prantsusmaa** turistide ööbimised, mille hüppeline kasv on osaliselt seotud pikemaajaliselt hostelites ööbinud õppurite lisandumisega. **Rootsi** turistide ja nende ööbimiste arv näitas mõningast kasvu alates aprillist; kasv kiirenes mõnevõrra alates augustist. Rootsi turistide ööbimiste arv kasvas spaades ja sanatooriumides 13%, kuid muudes majutusettevõtetes vaid 1%. Suurema osatähtsusega sihtkohtadest kasvas nende ööbimiste arv mõnevõrra Tallinnas (+3%), Pärnus (+5%) ja Saare maakonnas (+16%). Väiksema osatähtsusega maakondadest kasvas nende arv tunduvalt Valga ning Ida- ja Lääne-Viru maakonnas (joonis 6). Turism **Lätist** näitas suuremat kasvutrendi alates juunist. Nende ööbimised kasvasid mitmendat aastat järjest Pärnus (+40% võrreldes 2009.a.). Tallinnas hakkas nende arv pärast kahte languseaastat taas kasvama (+9%), samas jätkus langustrend Saare maakonnas (-2%) ja Tartus (-16%) (joonis 7). **Saksamaa** turistide ööbimised kasvasid nende kolmes populaarseimas sihtkohas Tallinnas (+15%), Tartus (+9%) ja Saare maakonnas (+7%). Neis kolmes piirkonnas vähenesid Saksa turistide ööbimised 2009. aastal ka kõige rohkem (joonis 8). Pärnus jätkus

neljandat aastat järjest mõningane kasv (4%). Ida-Virumaal kasvas Saksa turistide ööbimiste arv 2009. aasta languse järel rekordtasemele (+44%).

Norra oli üks väheseid sihtturge, kust langus 2010. aastal jätkus (vähenedes isegi veidi allapoole 2005.a. taset). Norra turistide ööbimised vähenesid eelkõige Tallinnas (kolmandat aastat järjest). Viimasel neljal aastal on nende arv vähenenud ka Pärnus, mis on nende tähtsuselt teine sihtkoht Eestis (joonis 9). Samas pidurdus 2010.a. nende ööbimiste langus Ida-Virumaal (kus kolmel eelneval aastal nende arv tunduvalt vähenes). Võrdluseks võib märkida, et Lätis majutatud Norra turistide arv kasvas 2010.a. 31% ja nende veedetud ööde arv 34%. Eestiga võrreldes on Läti konkurentsipositsioon Norra turistide sihtkohana jätkuvalt tugevnenud, kuigi 2009. aastal vähenes Norra turistide arv ka Lätis. Kui 2005.a. ööbis Eesti majutusettevõtetes ligi kaks korda rohkem Norra turiste kui Lätis (Eestis 41 273, Lätis 20 894), siis 2007.aastal oli nende arv Lätis juba veidi suurem kui Eestis (Eestis 56 000, Lätis 59 000). Peale vahepealset langust kasvas nende arv Lätis 2010.aastal 64 273-ni, kuid Eestis jätkus väike langus (Eestis majutati 2010.a. 40 414 Norra turisti).

SISETURISM

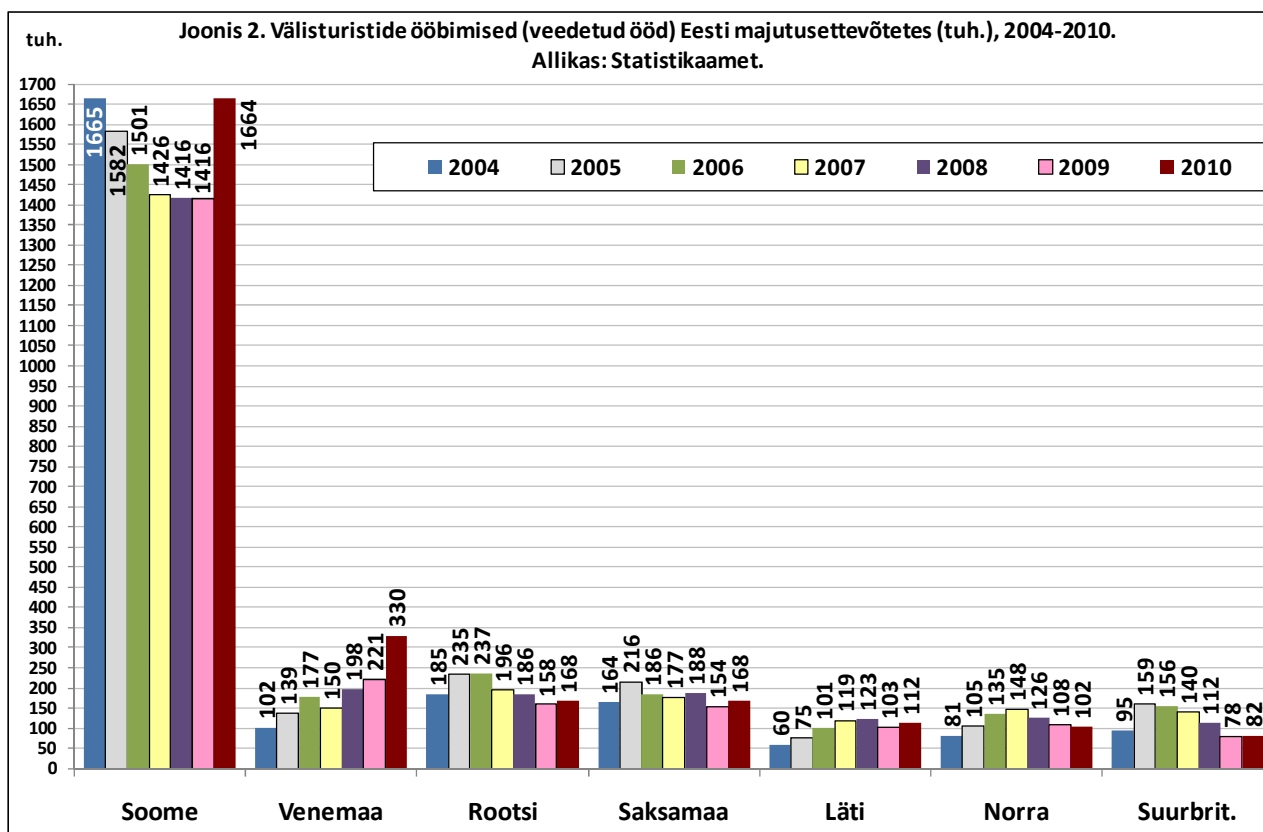
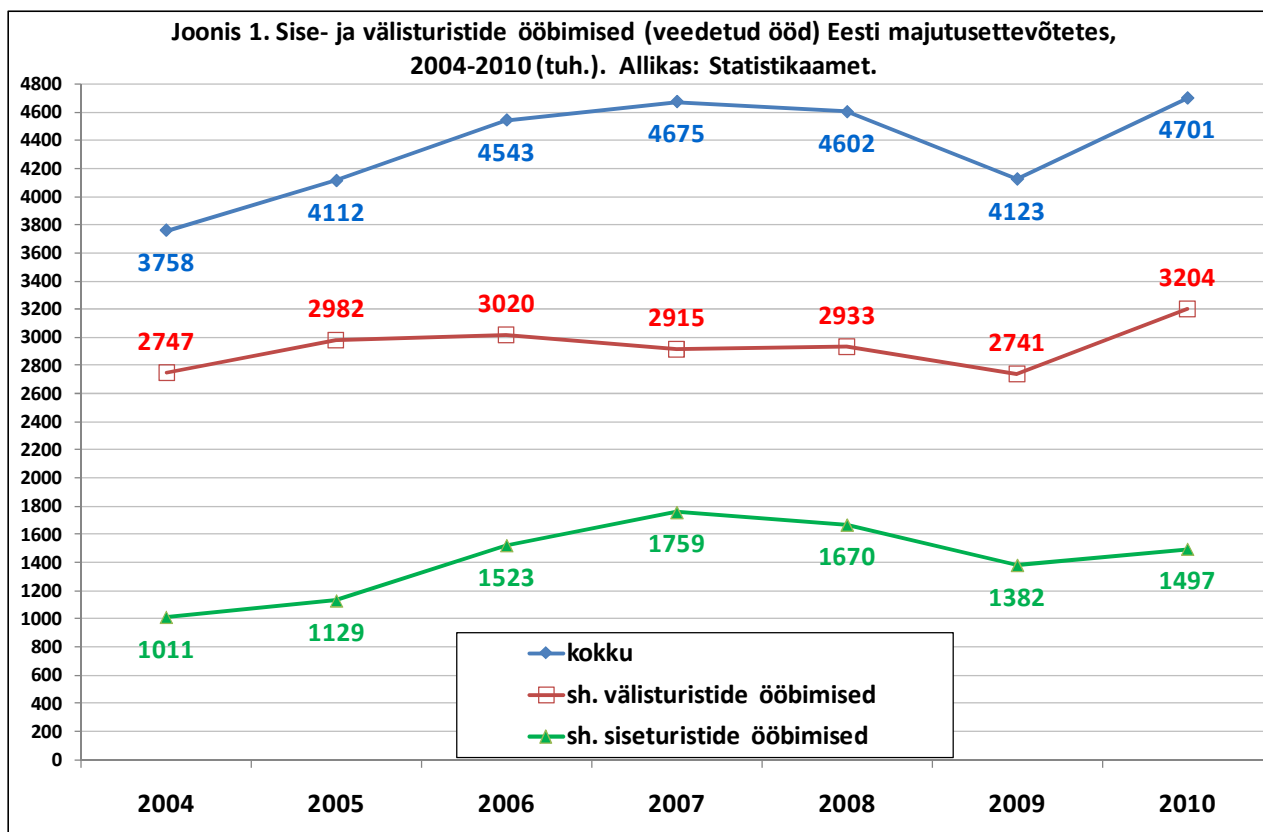
2010.a. ööbis Eesti majutusettevõtetes 837 811 siseturisti (kasv 71 218 võrra ehk +9% võrreldes 2009.a.). Nende poolt veedetud ööde arv oli 1,5 miljonit (+8%). Peale tugevat langust 2009.aastal, hakkas siseturism alates 2010.a. aprillist taas kasvama. Kui I kvartali kokkuvõttes vähenes siseturistide ööbimiste arv majutusettevõtetes 2%, siis II kvartalis kasvas nende arv 7%, III kvartalis 11% ja IV kvartalis koguni 16% (võrreldes 2009.a. sama perioodiga). Samas jäi veedetud ööde arv 2010.aastal endiselt buumiaegse 2007.a. rekordtasemest 15% allapoole. Absoluutarvudes kasvasid 2010.a. siseturistide poolt veedetud ööd kõige rohkem Tallinnas, Harjumaal ja Lääne-Virumaal. Lääne-Viru, Rapla ja Tartu maakonnas (väljaspool Tartu linna) oli kasv nii suur, et 2010.a. ööbimiste arv ületas ka kriisieelset taset (joonis 12). Muudes sihtkohtades jäi ööbimiste arv kasvust hoolimata endiselt tunduvalt allapoole 2007.-2008.a. taset. Siseturistide ööbimised puhkusereisidel kasvasid 13% ning tööreisidel 12%, kuid muudel reisidel vähenesid 2,6%. Absoluutarvudes suurenesid kõige rohkem ööbimised puhkusereisidel. Spaahotellides ja sanatooriumides kasvasid siseturistide ööbimised 5%, muudes majutusettevõtetes 9,5%.

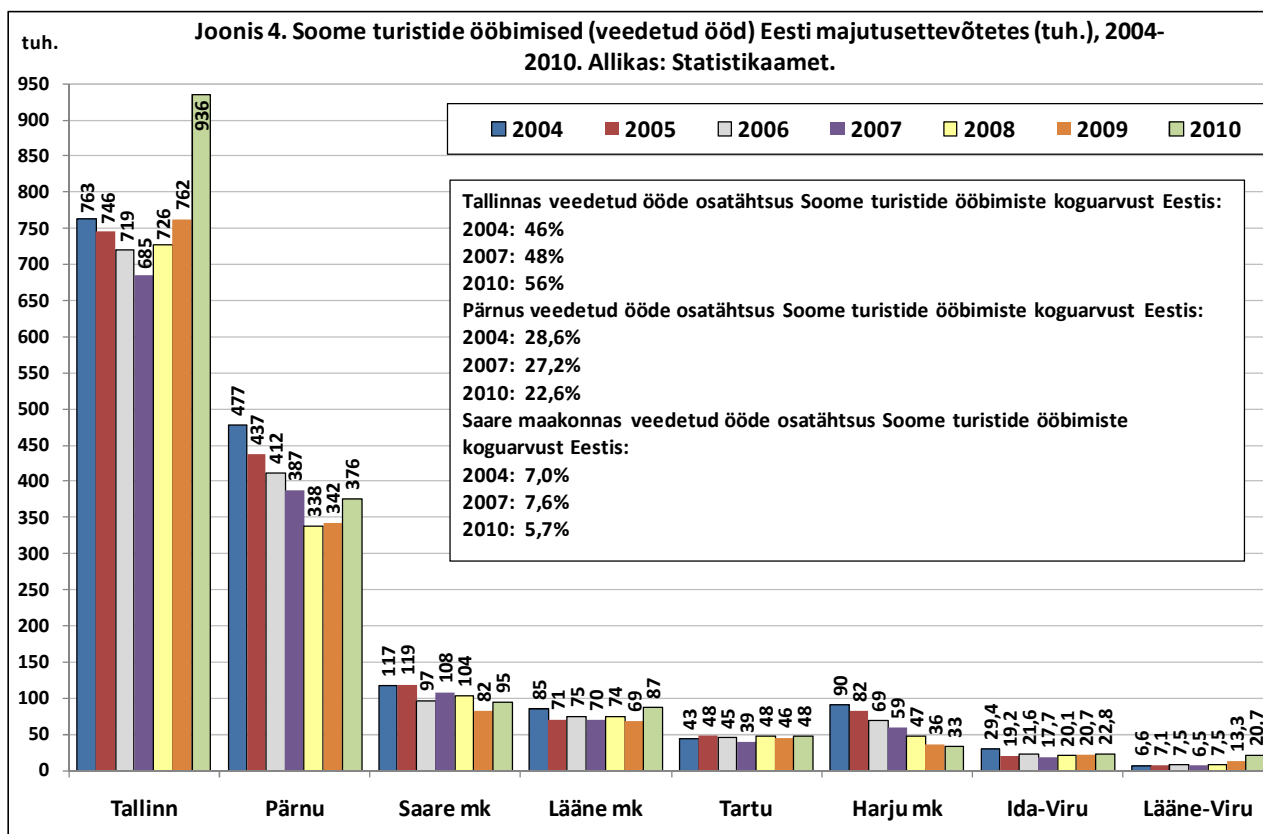
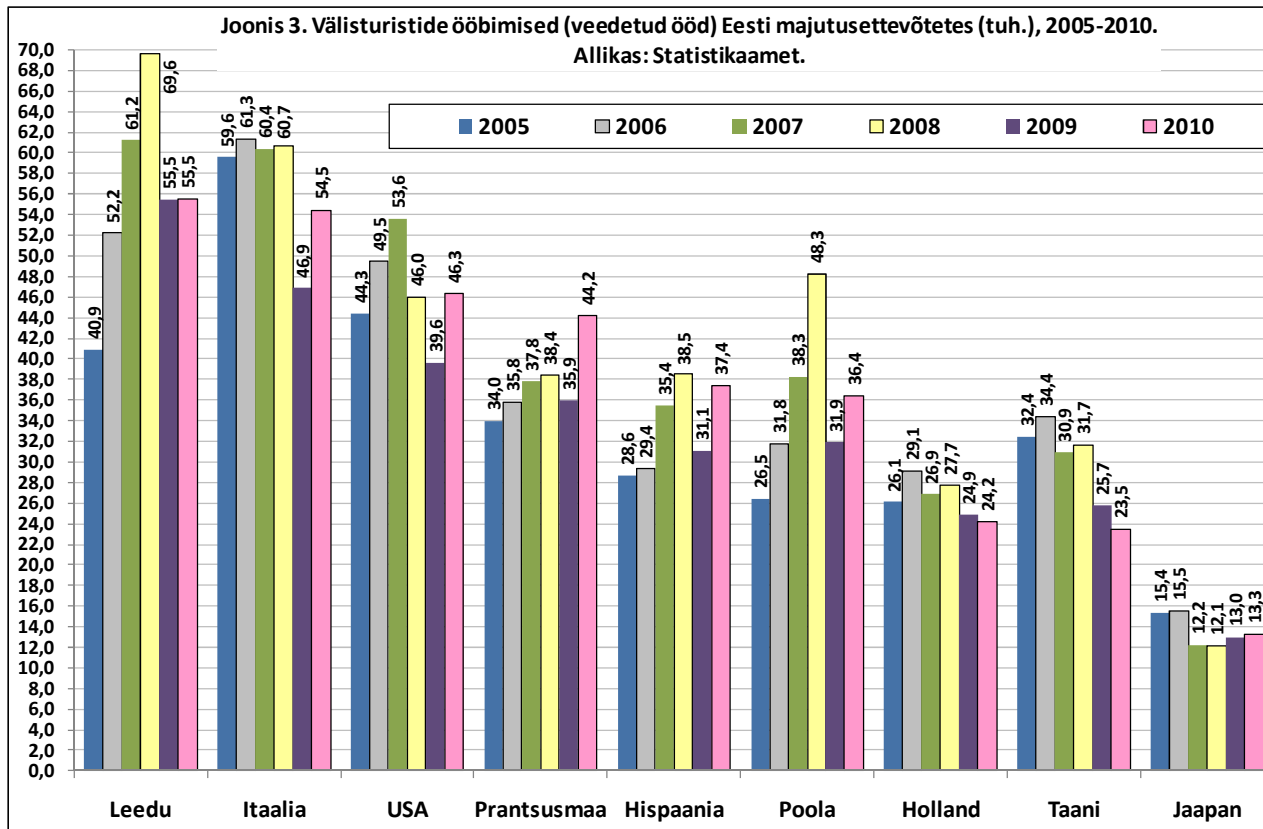
TURISMITULU

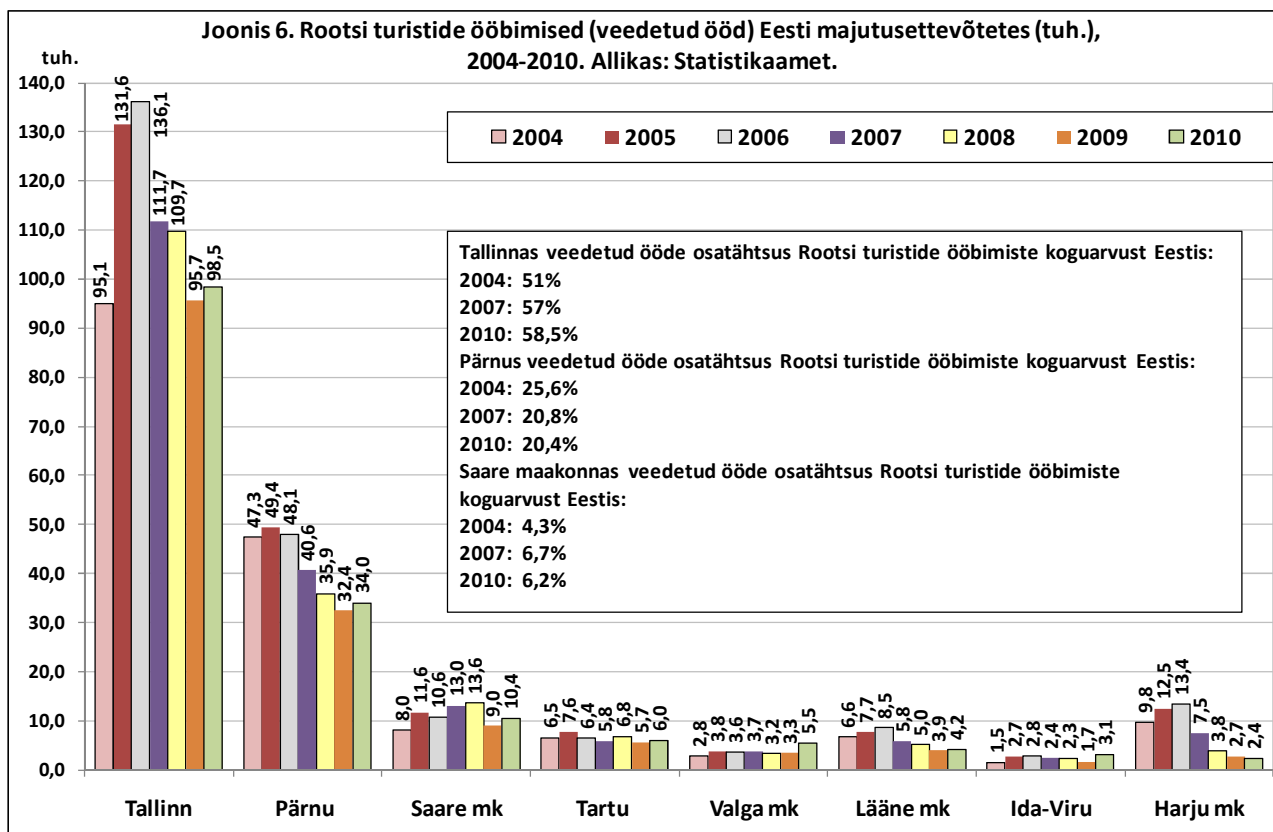
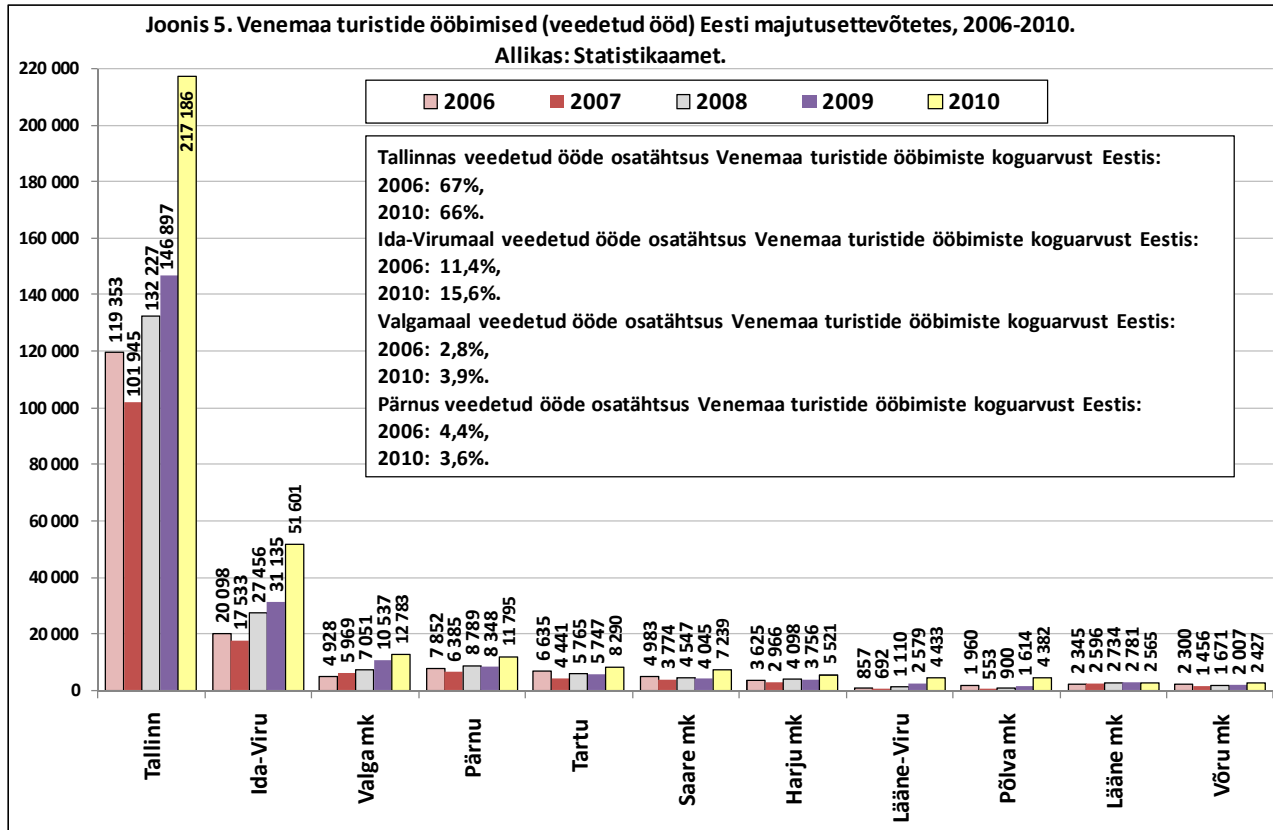
Majutusettevõtete tulude kasv oli aeglasem kui veedetud ööbimiste kasv. 2010.a. kasvas sise- ja välituristide poolt seal veedetud ööde arv kokku 14%, kuid ettevõtete sissetulekud kasvasid 8,7%. Sissetulekud hakkasid vähehaaval kasvama alates märtsist. Statistikaameti poolt arvatav ööpäeva keskmine maksumus oli pea kõigil kuudel siiski viimase kaheksa aasta madalaim, mis viitab sellele, et nõudluse kasv (sh. veidi pikenenud viibimise kestus) saavutati odavamate pakkumistega. Majutusettevõtete sissetulek majutusteenuste müügist oli 2010.a. kokkuvõttes 125,9 miljonit eurot (+8,7% ehk +10 milj. eurot võrreldes 2009.a.). Majutusettevõtete tubade täitumus, mis mitmel eelneval aastal vähenes, kasvas 2010.a. kõigil kuudel võrreldes 2009.a. sama perioodiga. 2008.a. tasemega võrreldes olid kuni augustini täitumuse näitajad 2010.a. siiski üldiselt veidi madalamad (joonis 11).

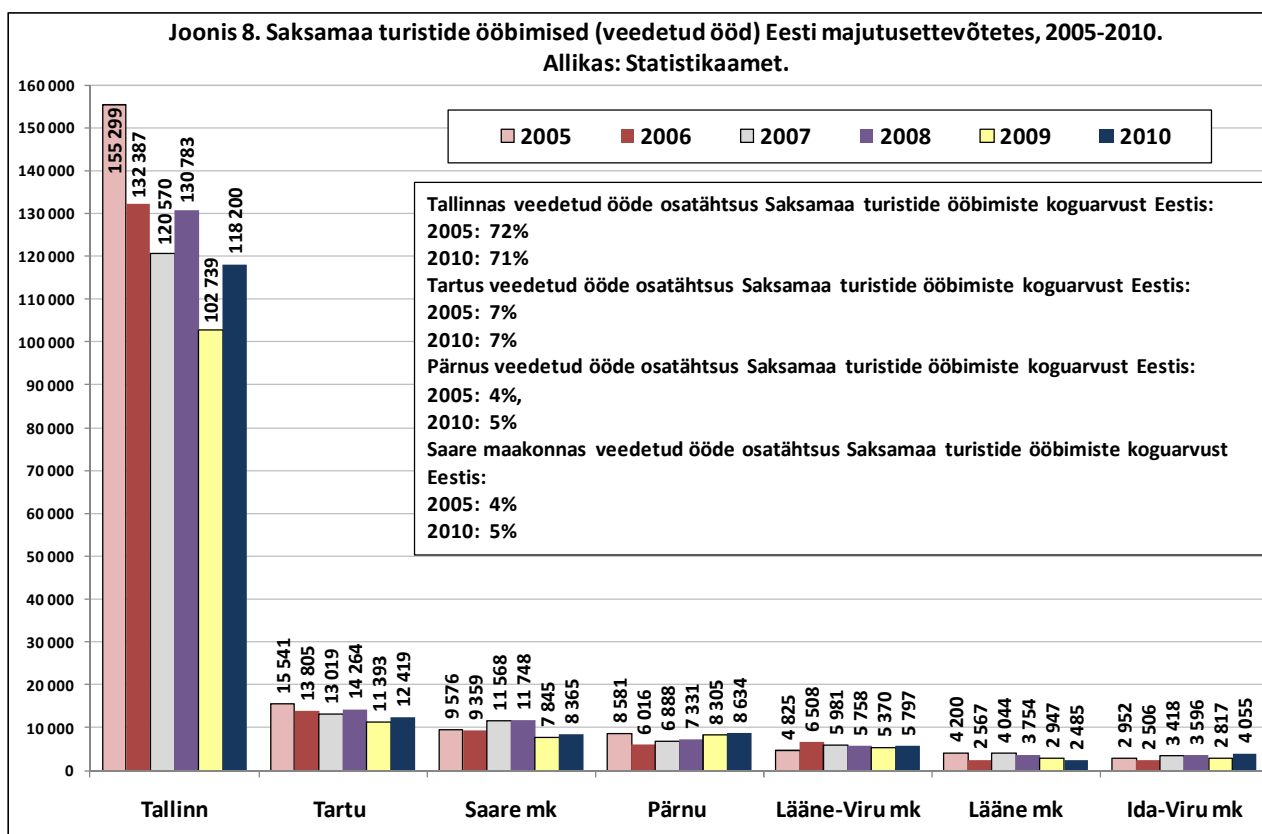
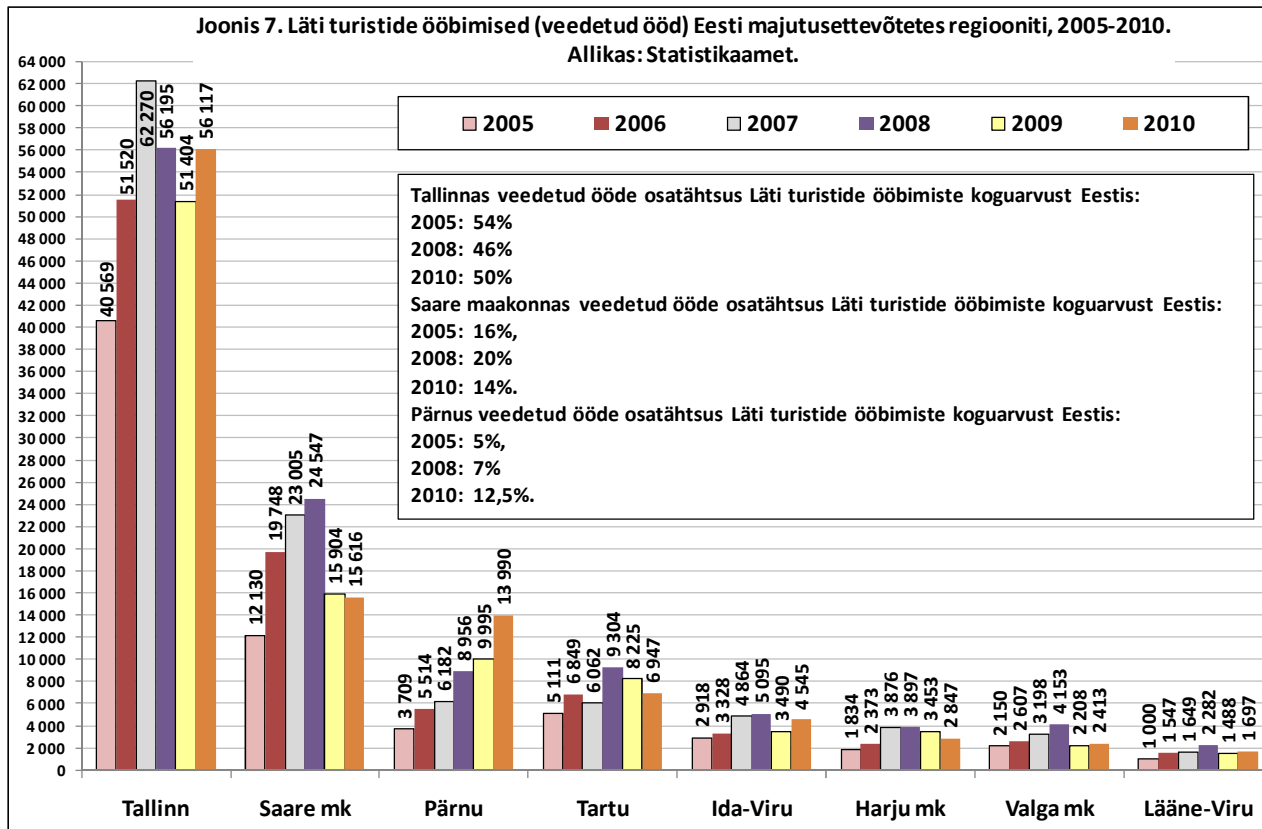
Eesti tulu väliturismist (turismiteenuste eksport) oli Eesti Panga andmetel 2010.a. 1,08 miljardit eurot. Võrreldes 2009.aastaga kasvas see 4,2% ehk 43,6 miljoni euro võrra. Välisküllastajate kulutused Eestis (reisisiteenuste eksport) moodustasid sellest 815 miljonit eurot (kasv 4,5% ehk 34,9 miljoni euro võrra). Nagu näitab joonis 14, oli see näitaja veidi suurem seni rekordilise 2006.a. näitajast – ehk tegemist on kõigi aegade rekordiga. Reisijateveo eksport (välisküllastajate maksed Eesti transpordifirmadele) oli 2010. aastal 262 miljonit eurot (+3,4% võrreldes 2009.a., sh. maksed laevafirmadele kasvasid 4,1% ja maksed lennufirmadele vähenesid 4,8%).

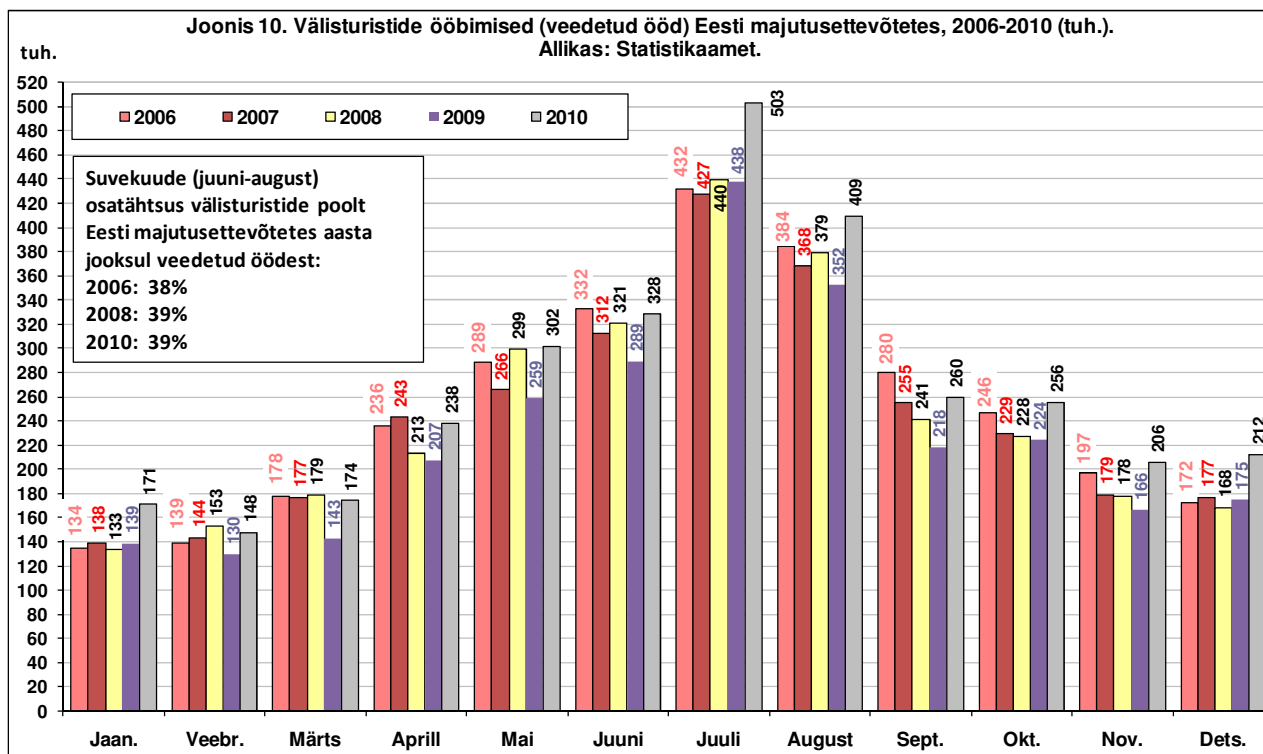
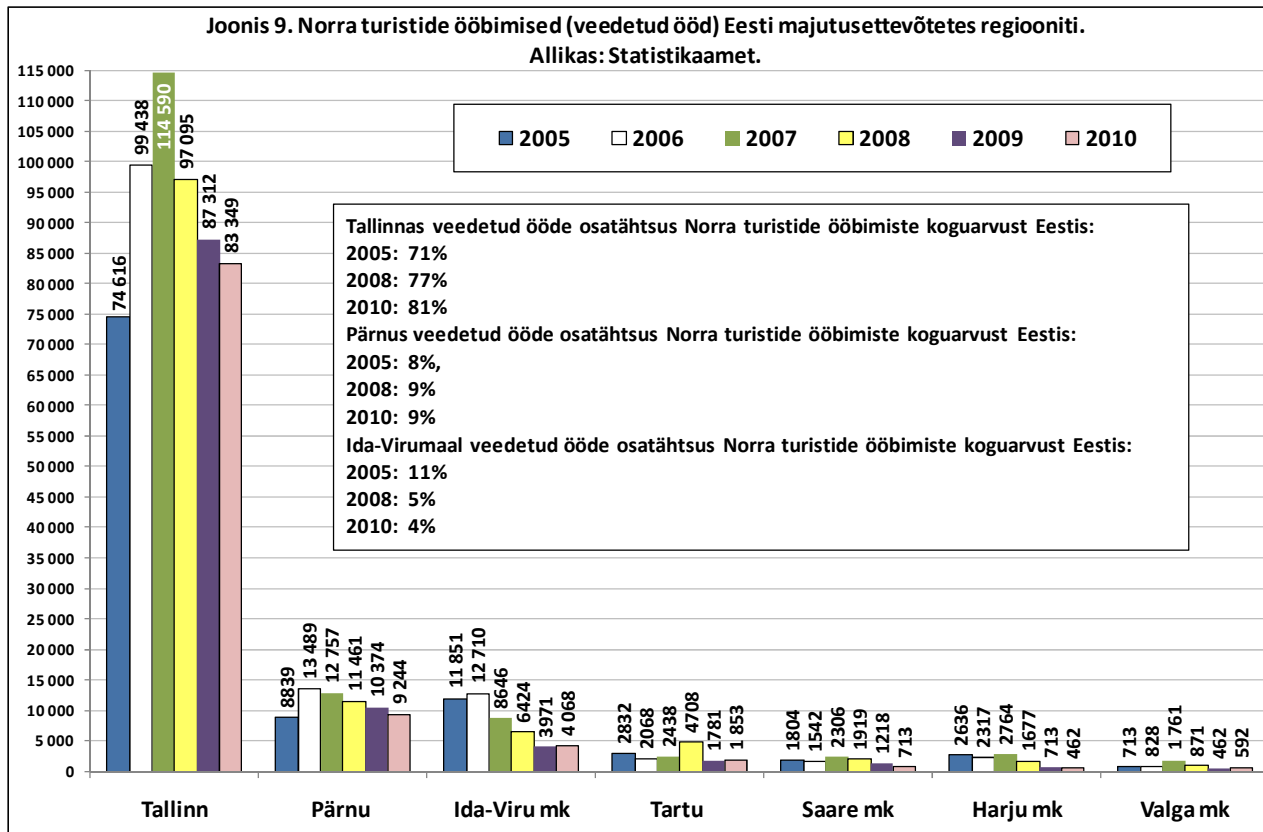

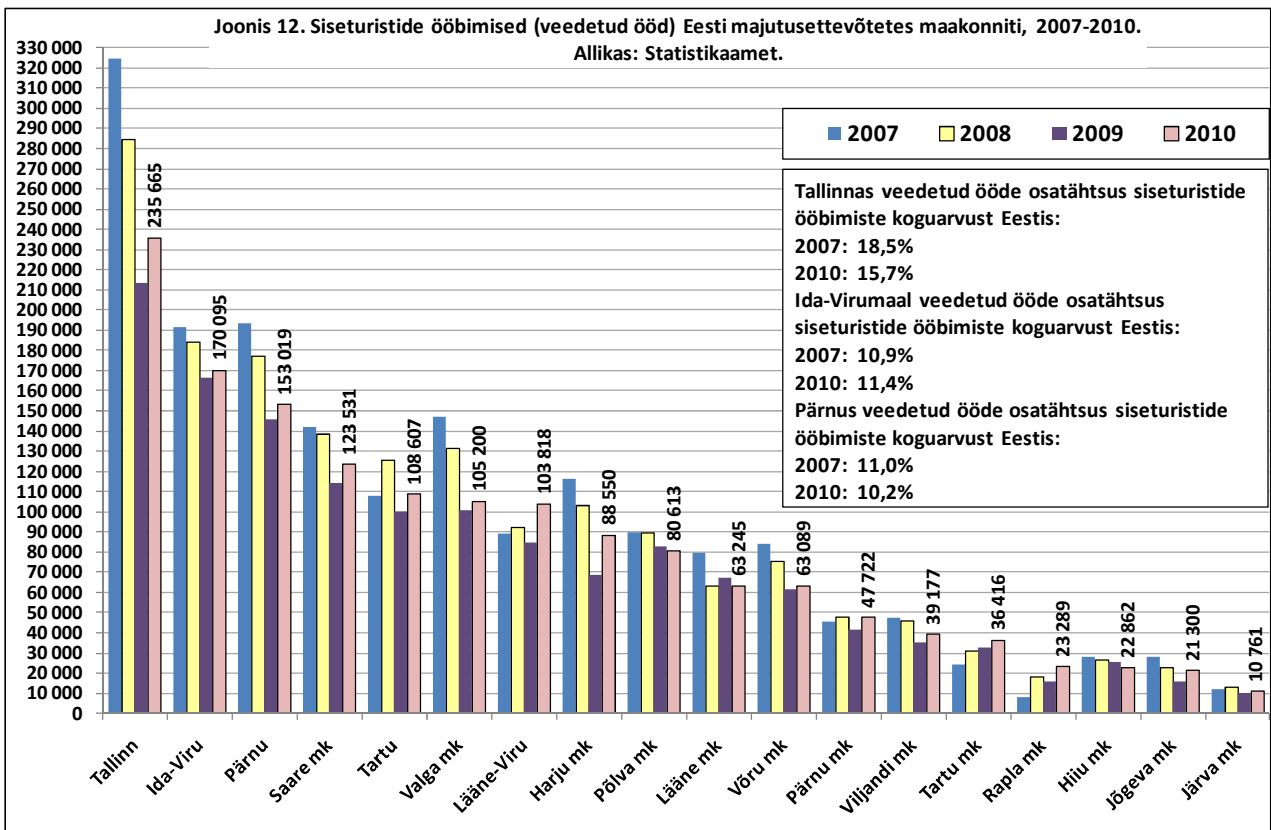
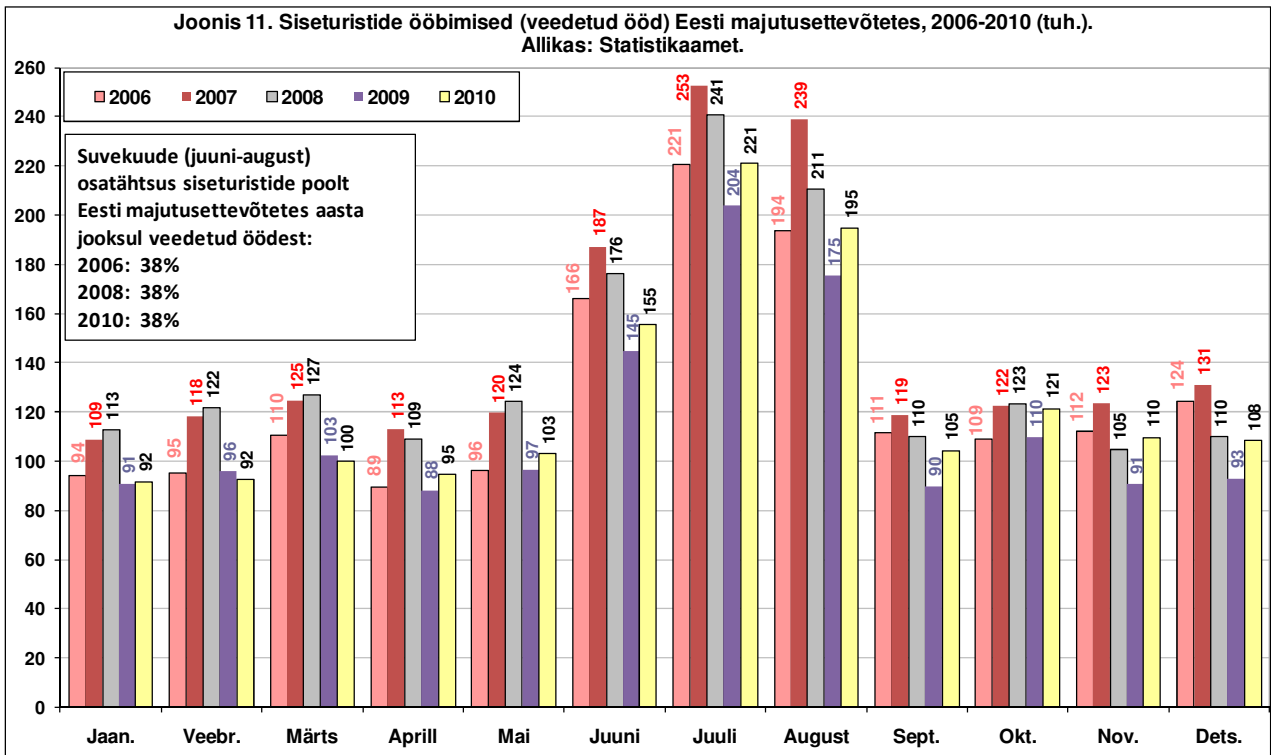

Majutuskohtade arv Eestis. Allikas: Statistikaameti andmebaas.

	Kohtade arv juulikuu seisuga					Kasv võrreldes eelneva aastaga					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2006/05	2007/06	2008/07	2009/08	2010/09
Tube	14 474	16 613	18 068	19 684	19 933	20 236	15%	9%	9%	1,3%	1,5%
Voodikohti	31 589	37 494	40 427	44 117	45 304	46 456	19%	8%	9%	2,7%	2,5%

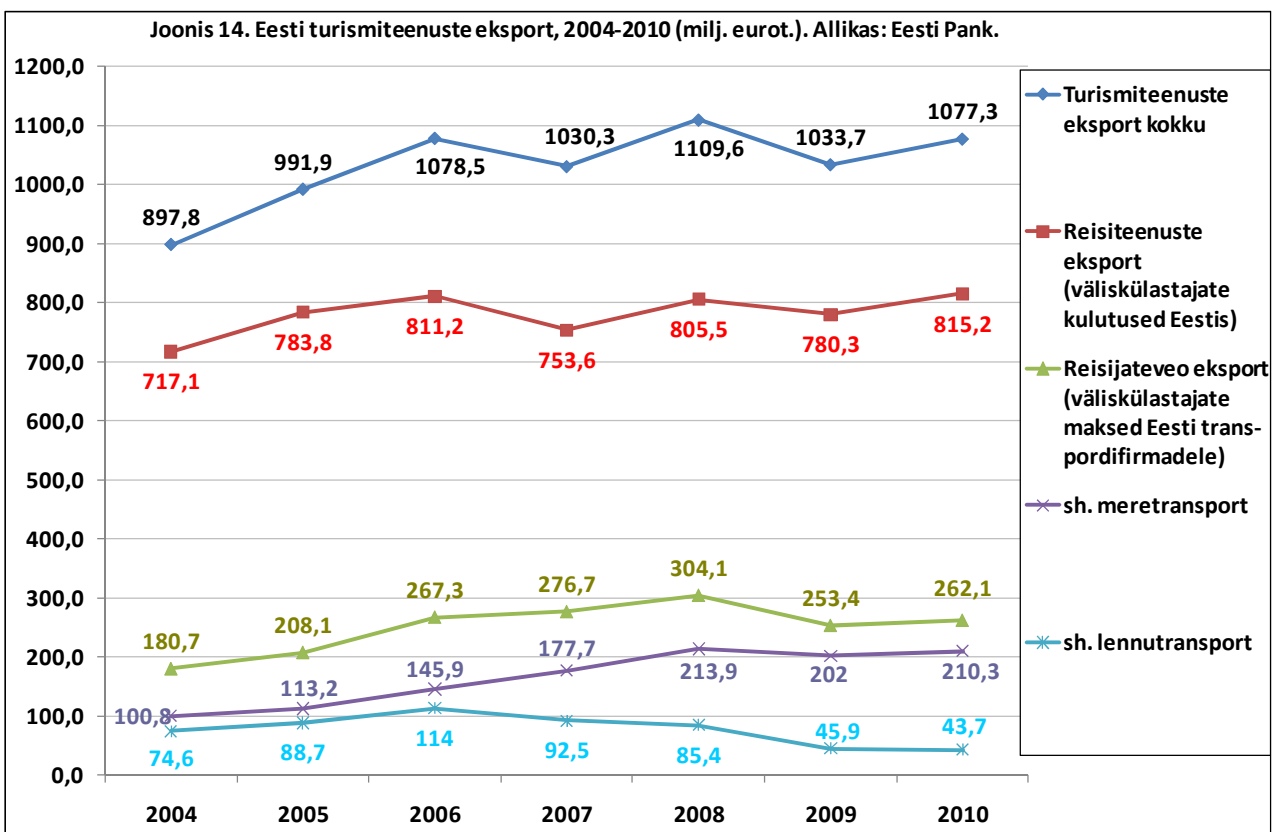
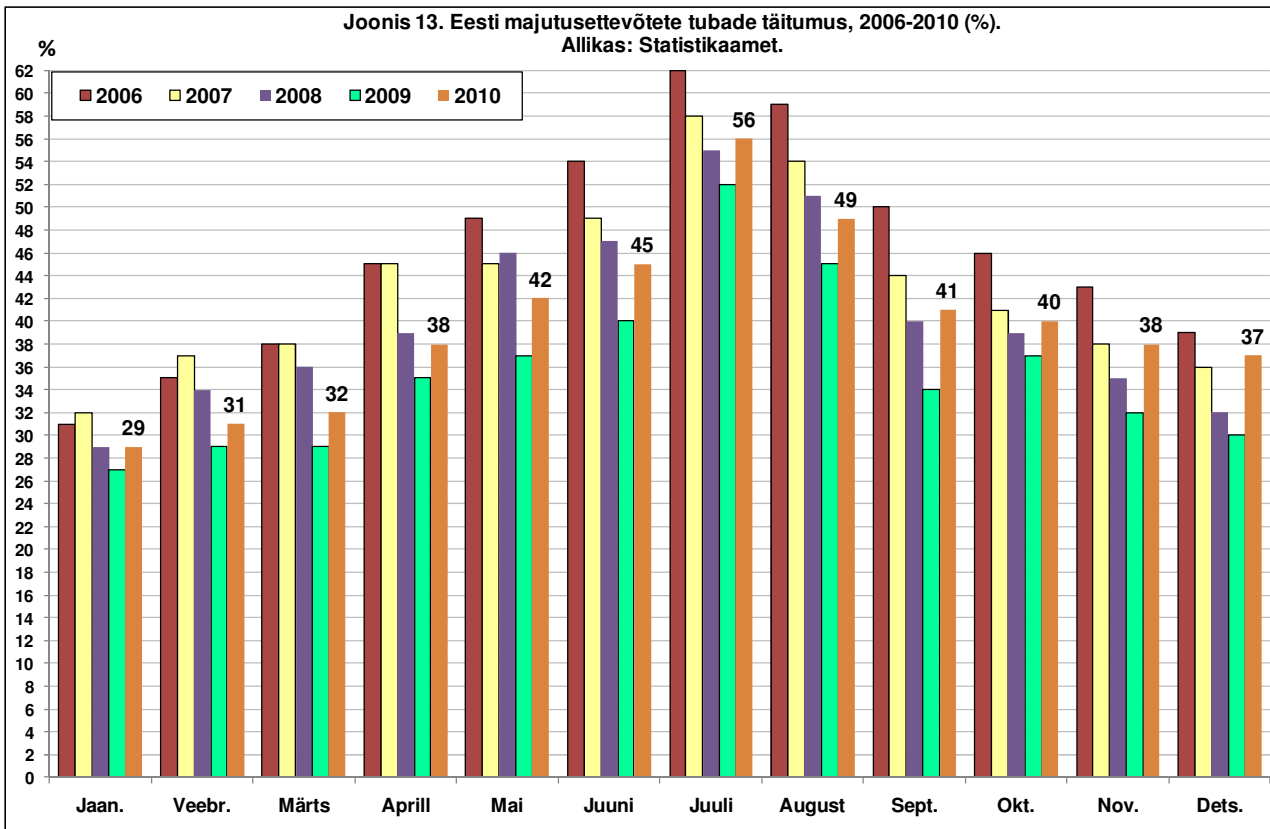

Eesti majutusettevõtetes majutatud turistid ja nende ööbimised (elukohariigi järgi), 2007-2010.
Allikas: Statistikaamet.

	Majutatud turistid				Muutus võrreldes eelneva aastaga				
	2007	2008	2009	2010	2008/07	2009/08	2010/09	2009/08	2010/09
Kokku	2 343 044	2 377 671	2 147 133	2 401 763	34 627	-230 538	254 630	-10%	12%
siseturistid	962 721	944 325	766 593	837 811	-18 396	-177 732	71 218	-19%	9%
välituristid	1 380 323	1 433 346	1 380 540	1 563 952	53 023	-52 806	183 412	-3,7%	13%
Soome	707 124	728 181	750 984	832 874	21 057	22 803	81 890	3%	11%
Venemaa	56 407	82 280	93 947	141 964	25 873	11 667	48 017	14%	51%
Rootsi	90 221	86 308	77 470	81 196	-3 913	-8 838	3 726	-10%	5%
Saksamaa	87 109	91 915	75 966	84 454	4 806	-15 949	8 488	-17%	11%
Norra	55 999	47 240	40 915	40 414	-8 759	-6 325	-501	-13%	-1%
Läti	74 667	79 527	68 320	72 684	4 860	-11 207	4 364	-14%	6%
Suurbrit.	56 113	46 575	33 395	35 692	-9 538	-13 180	2 297	-28%	7%
Leedu	35 561	41 396	33 441	34 107	5 835	-7 955	666	-19%	2%
Itaalia	24 901	26 280	19 959	23 017	1 379	-6 321	3 058	-24%	15%
USA	22 169	19 185	16 284	20 503	-2 984	-2 901	4 219	-15%	26%
Prantsusmaa	17 813	18 522	16 864	19 319	709	-1 658	2 455	-9%	15%
Poola	18 555	20 859	17 062	19 522	2 304	-3 797	2 460	-18%	14%
Hispaania	17 454	17 844	15 707	16 860	390	-2 137	1 153	-12%	7%
Taani	14 053	14 281	12 036	11 140	228	-2 245	-896	-16%	-7%
Holland	12 229	12 533	11 595	11 713	304	-938	118	-7%	1%
Jaapan	6 799	6 862	7 253	7 235	63	391	-18	6%	0%

	Ööbimised (veedetud ööd)				Muutus võrreldes eelneva aastaga				
	2007	2008	2009	2010	2008/07	2009/08	2010/09	2009/08	2010/09
Kokku	4 674 501	4 602 212	4 122 526	4 700 680	-72 289	-479 686	578 154	-10%	14%
siseturistid	1 759 045	1 669 550	1 381 830	1 496 959	-89 495	-287 720	115 129	-17%	8%
välituristid	2 915 456	2 932 662	2 740 696	3 203 721	17 206	-191 966	463 025	-6,5%	17%
Soome	1 425 926	1 415 884	1 416 113	1 664 139	-10 042	229	248 026	0%	18%
Venemaa	149 663	198 319	220 945	330 276	48 656	22 626	109 331	11%	49%
Rootsi	195 748	185 592	158 492	168 165	-10 156	-27 100	9 673	-15%	6%
Saksamaa	177 355	187 665	154 260	167 508	10 310	-33 405	13 248	-18%	9%
Norra	148 254	125 683	108 207	102 019	-22 571	-17 476	-6 188	-14%	-6%
Läti	119 429	123 299	103 091	112 122	3 870	-20 208	9 031	-16%	9%
Suurbrit.	140 230	112 423	78 322	81 791	-27 807	-34 101	3 469	-30%	4%
Leedu	61 207	69 555	55 465	55 535	8 348	-14 090	70	-20%	0%
Itaalia	60 393	60 692	46 856	54 451	299	-13 836	7 595	-23%	16%
USA	53 599	46 014	39 610	46 305	-7 585	-6 404	6 695	-14%	17%
Prantsusmaa	37 791	38 416	35 908	44 236	625	-2 508	8 328	-7%	23%
Poola	38 274	48 254	31 878	36 442	9 980	-16 376	4 564	-34%	14%
Hispaania	35 442	38 510	31 089	37 369	3 068	-7 421	6 280	-19%	20%
Taani	30 946	31 684	25 725	23 489	738	-5 959	-2 236	-19%	-9%
Holland	26 873	27 662	24 876	24 227	789	-2 786	-649	-10%	-3%
Jaapan	12 246	12 143	12 998	13 303	-103	855	305	7%	2%

Koostanud: Piret Kallas, turismiuuringute koordinaator
Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse Turismiarenduskeskus

